

Charakteristika předmětu

SEMINÁŘ PSYCHOLOGIE (PSY)

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět SEMINÁŘ PSYCHOLOGIE (dále jen PSY) je součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost, a to jako Občanský a společenskovědní základ. Vzdělávání v něm navazuje na předmět Psychologie, který je v rámci ZSV vyučován v prvním ročníku a kvintě. Je určen žákům, kteří mají zájem o obor a chtějí si doplnit a rozšířit své vědomosti, poznat svou osobnost a naučit se využívat svého osobnostního potenciálu. V semináři jsou uplatněny mezipředmětové vztahy s biologií, literaturou, dějepisem a s ostatními společenskými vědami. Realizují se v něm rovněž tematické okruhy průřezových témat RVP G, a to zejména Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova a Multikulturní výchova. Získané vědomosti mohou studenti uplatnit jednak při maturitní zkoušce ze ZSV, jednak při přijímacích zkouškách na VŠ humanitního směru.

V semináři žáci získávají poučení o základních psychologických směrech, oborech a pojmech, seznamují se s myšlenkami nejvýraznějších představitelů psychologie, což jim umožňuje porozumět souvislostem a významu poznávání lidské psychiky. Další oblastí je zkoumání osobnosti člověka a rozvoj emoční inteligence.

Kromě teoretických znalostí získají řadu praktických a pro život potřebných dovedností, naučí se lépe porozumět lidem kolem sebe i sobě samým. Učitel iniciuje hovory a úvahy k jednotlivým tématům, rozvíjí kompetence komunikativní, sociální a personální a kompetence k řešení problémů. Rozvoj těchto schopností a dovedností spolu s osvojením vymezených poznatků teoretických je důležitý nejen pro další studium, ale i pro rozvoj sebepoznání, sebehodnocení a seberealizaci.

Předmět PSY se vyučuje ve třetích a čtvrtých ročnících a v septimě a oktávě s časovou dotací dvě hodiny týdně. Semináře na sebe navazují pouze volně, není tedy podmínkou, že žák musí absolvovat semináře v obou ročnících.

Výuka probíhá ve třídě, kde je k dispozici počítač, datavideoprojektor, CD přehrávač, dvě hodiny v každém ročníku proběhnou v multimediální učebně vybavené interaktivní tabulí.

V předmětu PSY jsou žáci vedeni k tomu, aby respektovali osobnost druhých, porozuměli sami sobě a dokázali akceptovat odlišnosti jiných, aby dokázali přiměřeně vyjádřit svůj názor a hájit svá práva s ohledem na druhé.

Cílem výchovně-vzdělávacího procesu v semináři je vybavit žáka klíčovými kompetencemi, a tím ho připravit k celoživotnímu učení, profesnímu, občanskému i osobnímu uplatnění

Sebehodnocení žáka

Podklady pro hodnocení žáka se získávají zejména soustavným pozorováním aktivit žáka v hodinách PSY, sledováním jeho výkonů a připravenosti na výuku a výslednou analýzou, různými druhy a formami zkoušení (písemné, ústní) a testů, příp. samostatnými pracemi, zvláště prezentacemi. Přestože způsob hodnocení jednotlivých nedostatků v písemných a ústních zkoušení, popř. testech, je v kompetenci učitele PSY, samozřejmostí zůstává role sebehodnocení žáka. To probíhá především na základě vlastního hodnocení po prezentacích, vzájemnou kontrolou testů, zpětnou vazbou, schopností přijmout kritiku a přiměřeně na ni reagovat, stejně jako přiměřeně zhodnotit svůj vlastní podaný výkon (zvláště při ústním zkoušení).

Profil absolventa

1. Absolvent prokazuje zvládnutí jednoletého, popř. dvoupuletého studia v semináři tím, že se orientuje v problematice společenských věd.
2. Absolvent odlišuje od sebe jednotlivé psychologické směry, pojmy, obor
3. Absolvent je schopen přiměřeně analyzovat svou osobnost, svoje hodnoty a cíle v souladu se společenskými požadavky.
4. Absolvent prokazuje a tvoří samostatné písemné práce a prezentace
5. Absolvent je schopen samostatně pracovat s doporučenou literaturou
6. Absolvent má vytvořený základní hodnotový systém v oblasti společenských věd. Své postoje a hodnotový systém absolvent dále rozvine v předpokládaném dalším studiu na vysoké škole.

Výchovné a vzdělávací strategie

- v oblasti motivace:

Výuka musí být poutavá a mnohotvárná. Je nezbytné, aby si žák při každé vyučovací hodině uvědomil význam poznávaných informací, získávaných a upevňovaných dovedností a schopností. Proto je vždy nutné, aby byli žáci upozorňováni na teoretické i praktické využití poznání, popřípadě aby byli vyzýváni k formulování vlastních názorů na tuto využitelnost.

- v oblasti rozvoje kompetencí k učení:

Učitel vede žáka k tomu, aby sám v učebnicích (textových a jiných pomůckách) vyhledal příklady zkoumaného jevu, sám stanovil pravidla pro tento jev typická a následně aby se sám pokusil vytvořit příklady vlastní, kde by právě získané vědomosti uplatnil. Jiným způsobem je rozdělení zkoumaných jevů mezi žáky do několika skupin (skupinové vyučování); žáci dokazují zvládnutí kompetence k učení tím, že jsou schopni vysvětlit zadaný jev (příklad) ostatním ve skupině, případně mezi skupinami. Nezbytností je, aby žák chápal důležitost a praktickou využitelnost poznávaného a uvědomoval si možnosti svého osobnostního růstu.

- v oblasti rozvoje kompetencí k řešení problémů:

Učitel vede žáka k tomu, aby rozpoznal problémové situace a na základě získaných poznatků tyto situace řešil. Problémové situace vychází především z reálného života a často z osobních zkušeností žáků nebo jejich blízkých, proto učitel musí postupovat velmi ohleduplně a profesionálně. Schopnost řešení problémů lze prokázat rovněž na literárních nebo filmových ukázkách, kde míra osobní angažovanosti není tak vysoká.

- v oblasti rozvoje komunikativních kompetencí:

Vedeme žáka k tomu, aby jasně formuloval a vyjadřoval své myšlenky a názory. V souvislosti s výše uvedenými kompetencemi k řešení problémů je žák schopen vytvářet vlastní mluvené (popř. psané) projevy a vyjadřovat vhodnou formou své postoje. Učitel motivuje k otevřené komunikaci a diskusi, vede žáky k tomu, aby vyslovovali své názory, zaujímalí postoje, obhajovali je, byli schopni akceptovat protiargumenty a vzájemně tolerovali své názory.

- v oblasti rozvoje sociálních a personálních kompetencí:

Učitel vede žáka ke komunikaci nejen mezi nimi, ale také mezi žákem a jeho spolužáky (kolektivní práce, diskuse). Žáci musí reagovat na své vlastní projevy i projevy druhých a pod vedením učitele kontrolovat, opravovat a hodnotit své výkony (písemné i mluvené). Učí se tak nejen aplikovat své znalosti, řešit odborné problémy v daném předmětu, ale také vhodně a citlivě sdělovat výtky i pochvaly, navrhnout jiná další možná, lepší řešení apod. Na druhou stranu se žáci tímto učí přijímat kritiku ze strany svých vrstevníků, reagovat na ni a příště se nedostatků vyvarovat.

- v oblasti rozvoje občanských kompetencí:

Učitel vede žáka k respektování přesvědčení druhých lidí a k tomu, aby si vážil jejich vnitřních hodnot a byl schopen vcítit se do situací ostatních lidí. Učitel zároveň napomáhá žákovi stanovit si reálné cíle vycházející nejen z jeho vlastních potřeb, ale i z potřeb společnosti a cílevědomě je uskutečňovat. Vede žáka k takovému chování, Chová se tak, aby svým jednáním neohrožoval a nepoškozoval sebe ani jiné.

- v oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti:

V rámci předmětu PSY např. seznamujeme žáky s vývojem nových přístupů a postupů v psychologii (zvl. jiných pohledů na strukturu osobnosti, vývoj člověka a vlivu prostředí a dědičnosti na psychický vývoj jedince).

- v oblasti vytváření a upevňování kognitivních struktur:

S žáky cíleně a pravidelně opakujeme předávané znalosti a dovednosti, zvláště pojmů daného oboru, psaním testů, vytvářením přehledů, prezentací a aplikací získaných teoretických poznatků v praxi apod. Samozřejmými pomůckami jsou výukové pracovní listy, ale také video, odborné publikace, časopisy a další informační zdroje.